

гол. ком-ту. Перед 1-ю світ. війною приєднався до УСДРП, був чл. редколегії ж. «Дзвін», зі створенням УНР працював у Ген. секретаріаті судових справ. Подальша доля невідома.

Л. Г. Рева

КАНІВСЬКА ГЕС

– підприємство електроенергетичної галузі. Входить до *Дніпровського каскаду ГЕС*. Філія ВАТ «Укргідроенерго» (від 2004). Розташ. у м. Канів Черкас. обл.

боту станції. Передбачається підвищення встановленої потуж. станції на 84 МВт. Дир. – В. Гринь (від 2011).

К. В. Воциньський

КАНІВСЬКА ЛОКАЛЬНА ГРУПА ПОСЕЛЕНЬ «ЗАХІДНОГО ТРИПІЛЛЯ»

Розташ. у лісостеп. зоні правобережжя Серед. Подніпров'я (у Нижньому Пороссі). Відомо до 90 пунктів. Пл. більшості поселень становить 15–30 га. Бу-

«З. Т.» створили вихідці з Подністров'я, які зайняли вільні тер. Нижнього Поросся, утворили окрему локал. групу й швидко розвивалися, однак згодом зазнали впливу з боку сусід. володимирів.-томашів. угруповання. Відтиснуте у Подніпров'я, насел. цієї групи деякий час відіграло впливову роль у регіоні, але криза, зумовлена, ймовірно, ізоляцією, спричинила переселення у Київ. Подніпров'я і на Лівобережжя, втрату самобут. етніч. рис та розпорощення у лугашів. груп Трипілля. Матеріали К. л. г. п. «З. Т.» зберігаються у фондах Ін-ту археології НАНУ, Нац. музею історії України, Київ. ун-ту, Черкас. краєзнав. музею та археол. інспекції, Канів. природн. й істор. музеїв, Корсунь-Шевченків. історико-культ. заповідника.

Літ.: Овчинников Е. В. Трипільська культура на Канівщині // Трипілля. цивілізація у спадщині України. 2003; Йога ж. Расписная керамика каневской группы «Западного Триполья» (по материалам поселения хут. Незаможник) // Археология і давня історія України. Вип. 3. 2010 (обидві – Київ).

Е. В. Овчинников

КАНІВСЬКЕ ВОДОСХОВИЩЕ

– одне з водосховищ на *Дніпрі*, у межах Київської і Черкаської областей. Утворилося під час спорудження *Канівської ГЕС*. Повний об'єм водосховища 2,48 км³, корисний – 0,28 м³, довж. 123 км, шир. 5,5 км (макс. – 8 км), глиб. 3,9 м (макс. – 21 м).



Канівський шлюз

Нормал. підпертий рівень (НПР) 91,5 м, горизонт мертвого об'єму 71 м, пл. дзеркала при НПР 581 км². Водосховище призначене переважно для вироб.-ва електроенергії і підтримання рівня судноплав. глибин. За допомогою К. в. відбувається тижневе і добове регулювання стоку. У верх. частині водосховища – декілька о-вів (зокрема Великий, Муромець, Труханів, Водників, Ольжин, Дикий). Серед найбільших лівобереж. приток – *Десна*, *Трубіж*, правобереж. – *Стугна*. При створенні водосховища побудов. дамби обвалування, зокрема лівобережні – *Проців-Кийлів* (довж. 19,5 км),

Бортницька (15,85 км), *Переяслав-Хмельницька* (12,05 км); правобережну – *Конча-Заспа-Плюти* (15,7 км). К. в. – джерело водопостачання Києва (частково), Київ. ТЕЦ, Трипіл. ГЕС. (Див. *Іл. на с. 190*).

А. В. Яцик, В. А. Яцик

КАНІВСЬКЕ ПОСЕЛЕННЯ

– багатощарове поселення. Розташ. на правому березі Дніпра у межах садиби Канів. природ. заповідника (пд. околиця м. Канів Черкас. обл.). 1957–62 досліджувала археол. експедиція Київ. ун-ту (*М. Бондар*, *Г. Мезенцева*), 1997 розкопки поновлено (*Є. Синиця*, *Р. Терпиловський*). Присутні матеріали доби серед. бронзи, раннього заліз. віку, пізньорим. часу, *райковецької культури*, періоду Київ. Русі. Осн. шар. і переважну більшість споруд датовано 8 – серед 10 ст. (райковец. культура). Серед споруд переважають заглиблені будівлі з піччю-кам'яню в одному з кутів. Стіни будівель здебільшого зруб. конструкції, як виняток – стовпові. Кераміка представлена уламками та цілими посудинами, сформов. від руки та за допомогою повіл. гончар. круга; метал. вироби – заліз. с.-г. знаряддя, рибал. гачками. Виявлено також вироби з кістки (проколки), каменю (розтирачі), глини (пряслиця, ливарна форма), скла (намистини).

Літ.: Мезенцева Г. Г. Канівське поселення полян. 1965; Синиця Є. В., Терпиловський Р. В. Археологічні дослідження пам'яток раннього середньовіччя на території Канівського природного заповідника: історія, здобутки, перспективи // Археологія та давня історія України. Вип. 1. 2010 (обидві – Київ).

Є. В. Синиця

КАНІВСЬКЕ УЧІЛИЩЕ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Засн. 1944 як технікум політосвіти у м. Білгород-Дністровський Одес. обл.; від 1957 – технікум підготовки культ.-осв. працівників, переведено у м. Канів Черкас. обл.; від 1961 – культ.-осв. уч-ще, від 1990 – уч-ще культури, від 2001 – сучасна назва. Навч. заклад 1-го рівня акредитації, підпорядк. облраді та упр. культури і туризму облдержадміністрації, Мін-ву культури і туризму України. Сприяє відродженню та пропагуванню нац. культури. Здійснює підготовку молодших спеціалістів зі спеціальностей: «хореографія», «образотворче мист-во», «бібліотечна справа», «нар. художня творчість», «нар. інструм. мист-во»,

буд-во розпочато 1964. Перший агрегат введено в дію 1972, останній (24-й) – 1975. Під час спорудження ГЕС утворилося *Канівське водосховище*. На станції впроваджено горизонтал.-капсул. гідроагрегати. Довж. напір. фронту гідровузла 16,5 км. Макс. витрати води через споруди гідровузла 25 300 м³/сек. У складі гідровузла – будівля ГЕС, судноплав. шлюз, земляні греблі, відкриті розподіл. пристрої 330 і 110 кВ. Заг. потуж. ГЕС 444 МВт. Електр. схема станції побудована за блоч. принципом (6 блоків), 4 генератори об'єднано з одним підвищувал. трансформатором 110 кВ. Кожний блок приєднано до системи шин 110 кВ через вимикач. Середньорічне вироб.-во електроенергії становить 830 млн кВт-год. Під час 1-го етапу реконструкції 1997–2002 замінено 5 повітр. блок. вимикачів 110 кВ і 15 вимикачів на підстанції 330/110 кВ на сучасні елегазові, 16 трансформаторів струму 330 кВ. На 2-му етапі реконструкції 2005–17 проводиться повне переоснащення осн. генерувал. устаткування (турбіни та генератори, усі гідроагрегати), заміна обладнання підстанції 110/330 кВ, систем збудження генераторів, регулювання, упр. і реабілітація гідротех. споруд, що забезпечить надійну та ефективну ро-

динки розміщено концентрич. колами або еліпсами. Поряд із наземними виявлено заглиблені будівлі різного призначення. Керам. вироби представлені трьома групами: розписні, кухонні, сіро-лощені. Розпис. посуд із тонкоструктур. озалізненої маси без штук. спіснювачів складає до 90 %. Переважає сфероконічна форма. Пластика технологічно відповідає групі розпис. посуду, в формах та декорі збережено традиції Трипілля В II. Для кераміки характерні відродження архаїч. схем і створення на їхній базі нових орнаментал. сюжетів («канів. совиний лик», статуетка із виліпленими окремо ногами, з'єднаними перемичкою). У традиц. землероб.-скотар. госп-ві простежується досить значна роль свинарства, мисливства та збиральництва. У кременеобробці наявні власні традиції, що базувалися переважно на місц. сировині. Витоки К. л. г. п. «З. Т.» сягають дністров. пам'яток поч. етапу В II. Виокремлені типи пам'яток змінювали один одного у часі: Валява (кін. В II), Переможенці (рубіж В II/С I), Новоселиця I (1-а пол. С I); спробу змішання «канів.» і «томашів.» насел. відображають типи Вільшана I (1-а пол. С I), Пекарі II (2-а пол. етапу С I), Грицинки I (рубіж етапів С I/С II). К. л. г. п.